

Vývojová psychologie

Vývoj dítěte v předškolním věku

Co víme?

- ▶ Freud.....
- ▶ Erikson...
- ▶ Piaget...
- ▶ Bowlby...

Charakteristika období?

<https://www.youtube.com/watch?v=PrfIDwKCVyk>

Tato fotka od autora Neznámý autor s licencií [CC BY-SA-NC](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Tato fotka od autora Neznámý autor s licencií [CC BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Pohybový vývoj

Obrovská potřeba pohybu - pro takto staré děti je větší zátěž je sedět než běhat !!!! → zdokonalují se pohybové schopnosti (hrubá motorika)

Lepší koordinace pohybu - prolézání, kotrmelec, jízda na trikolce, koloběžka, holubička

Návyky sebeobsluhy

Oblékání-jemná motorika - zapínají knoflík

5 - 6 let - vázání klíčků, stříhání, zatloukání hřebíku

Rádi pomáhají dospělým - utírání prachu („hra na“)

Psychický vývoj

Kontrola u dětského lékaře:

Orientuje se v základních barvách - ž, č, m , postupně se učí doplňkové barvy- oranžová, hnědá, apod.

Umí vlastnosti předmětu: vysoká X nízká
daleko X blízko
vedle, vpředu, vzadu

Začíná se orientovat v čase
rozlišuje časové úseky během dne (den a noc)
ví co to je → ráno, odpoledne, večer → týden

Zvláštnosti vnímání :

- závislost na citech (citovost)
jestli si něčeho všimne, pak to musí být výrazné (barva, tvar)
- závislost na fyziologickém stavu - když není v pohodě, pak jde všechno kolem něj, nevnímá

Myšlení a řeč

- ▶ Soudy jsou poznamenány nedostatečnou minulou zkušeností a jsou tvořeny na způsob analogie
- ▶ Personifikace - to znamená, že mluví o neživých věcech jako o živých: „Mráčku je zima, sluíčku je teplo
- ▶ Obrovská fantazie- vymýšlí si rádi
- ▶ **Řeč**
- ▶ slovní zásoba: 3 - 3,5 tisíc slov
- ▶ snižuje se dětská patlavost (6 let 20 %)
- ▶ zvládá vyjádření svých vlastních potřeb a požadavků
- ▶ Dokáže reagovat na požadavky okolí
- ▶ **Otázky typu: „Co by bylo kdyby?“**

Činnosti - Hra

Nezastupitelná činnost v dětském životě = konstruktivní hry
(materiály - písek, LEGO)

úlohové (námětové) hry.....prodavač, doktor

když si hraje, tak se vžívá do role dospělého, sloupá ve svých očích

Hry s pravidly (která jsou předem určena)

a. Pohybové -zajíček, pešek, rybář

b. Didaktické -stolní hry (člověče, pexeso, puzzle, domino)

Vedle hry se objevuje zájem o práci, obzvláště o tu, kde zastávají práci dospělého

Školní zralost

Problematika školní zralosti

- ▶ *školní zralost = stupeň celkové vyspělosti = bez velkých potíží zvládá školní požadavky*
- ▶ *školní zralost se posuzuje v oblastech a kritériích*
- ▶ *Odklad školní docházky je možný o 1 až 2 roky*

Kritéria školní zralosti

1. Stáří dítěte

Všechny děti narozené do 31.8. musí nastoupit do povinné školní docházky (dětí narozené po 31.12. - záleží na rodičích)

2. Tělesné ukazovatele

- celkový vzhled dítěte- ustupující předškolní baculatost
- Filipínská míra- dominantní ruka přes hlavu na boltec ucha
- výměna mléčného chrupu

3. Psychické ukazatele

Zkoušky jimiž zjišťujeme psychickou zralost = TESTY ŠKOLNÍ ZRALOSTI. Zjišťujeme psychickou zralost, jemnou motoriku, koordinaci ruka-oko, řečové schopnosti

Kern - Jiráskův test

Test má 2 části

1. část - neverbální (má 3 úlohy)

- a. Kresba lidské postavy
- b. Obkreslení seskupení 10 teček (jemná motorika)
- c. Opsaní textu (zrakově-pohybová koordinace)

(neverbální část viz. příloha)

2. část - verbální (individuální)

touto částí zjišťujeme úroveň poznávacích procesů

popis obrázku, skládat útvar podle předlohy

úroveň všeobecných vědomostí

vlajka, z čeho je vajíčko, největší město,.....

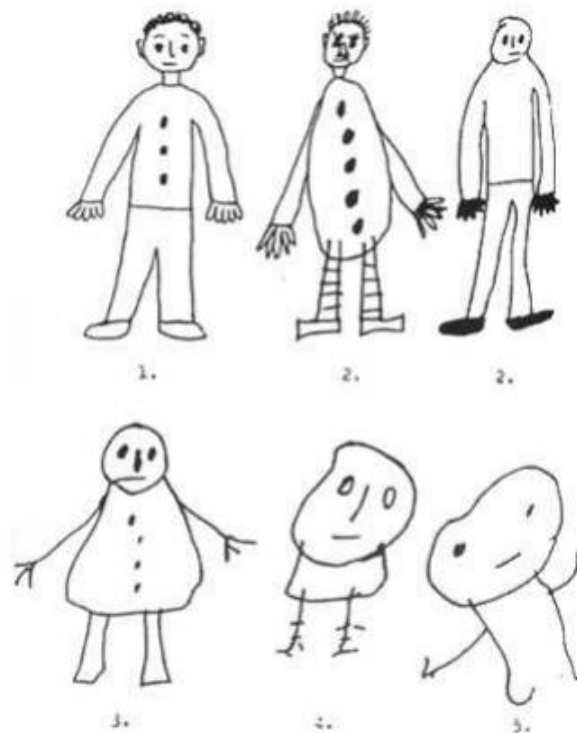
úroveň řečového projevu

popsání svého díla

pozpátku - 4, 7, 8, 9

opakování věty, čísel

Napadá Vás, proč by test školní zralosti neukazoval zralost?

Školní nezralost a její příčiny

1. Omezení rozumových schopností

mírná mentální retardace (85 - 70) - „slaboduchost“
za trvalé asistence je schopno po odkladu jít do školy

2. Opoždění rozumových schopností

abnormalita v tělesném vývoji (dlouhodobá nemoc, úraz)
sociální

3. Nerovnoměrný vývoj rozumových schopností

LMD - drobná poranění mozku v období perinatálním, v době porodu nebo krátce po porodu (do 2 let)
příznakem je porucha pozornosti
důsledkem jsou vývojové poruchy učení- dyslexie. Dysgrafie

4. Sociální příčiny

nevhodný výchovný styl- autoritativní (nepřipouští rozvoj osobnosti),
liberální, brutální, ambiciózní, senzitivní, výchovná zanedbalost

nevhodný styl působení učitele -špatné hodnocení, autoritativní, subjektivní,
vrstevnické skupiny, nevhodný vzor

Vstup do školy

Následky vstupu do školy

Při vstupu do školy se dostaví změny

- změna dosavadního života na povinný denní režim - jsou dána pevná pravidla
- změna priorit v činnostech
 - hra → učení (primární aktivita)
 - hra - pouze relaxační, kompenzační
- zesílení vlivu vrstevnické skupiny - narůstá potřeba být co nejvíce ve vrstevnické skupině
- škola zaujímá novou sociální roli = žák - přináší i povinnost

Změna paradigmatu?

- ▶ Každému stejnou měrou? A kde zůstalo pochopení o intraindividuálním a intraindividuálním vývoji dítěte?
- ▶ 1. Fáze: odklady - dítě není zralé
- ▶ 1. Fáze: Školní připravenost x zralost (otázka vývoje)
- ▶ Podpora dětí, které nejsou „připravené“
- ▶ Přípravné třídy, inkluze

- ▶ 3. Každé dítě je zralé x škola pro všechny
- ▶ **Child ready to school x School ready for children**

Klíčová témata k diskuzi u zkoušky

- ▶ Potřeby předškoláků a jak je naplňujeme
- ▶ Hra - její využití v diagnostice (doplňkový materiál)
- ▶ Školní zralost x školní připravenost - diagnostika a sociální souvislosti
- ▶ Problematika vstupu do školy : Škola připravená na dítě

Úkol - Interaktivní osnova

- ▶ Navrhněte změny v konceptu... nebo už existují?

Školní věk

Témata

- ▶ I. Vývojové teorie, co už víme
- ▶ Freud
- ▶ Erikson
- ▶ Piaget
- ▶ II. Co ovlivňuje dítě z minulých vývojových fází?
- ▶ III. „Porouchané děti“
- ▶ IV. Morálka - Kohlberg

Školní věk

Úkol

- ▶ Popište obrázek - kdo to je? Kolik je jí let?
- ▶ Co ji asi trápí?
- ▶ Povídejte příběh o jejím životě a světě.... Využijte znalosti, které máte:
- ▶ Freud
- ▶ Erikson
- ▶ Piaget
- ▶ Praxe

- ▶ Můžete diagnostikovat - má nějakou poruchu?
- ▶ Vymýšlejte.....
- ▶ 12 minut
- ▶ Určete mluvčího, budete mít 3 minuty na prezentaci

Problémové děti a kde se berou?

- ▶ **Jste příznivci inkluze?**
- ▶ **Proč ano, proč ne?**

- ▶ **POJMY**
- ▶ **Podpůrná opatření**
- ▶ **Diagnostika X „Nálepkování“ – Labelling**
- ▶ **Co to je a proč to nedělat?**
- ▶ **Porouchané děti:**
- ▶ <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/o-nejcastejsich-problemech-deti-ve-skole-133.html>